

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1169
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics - XIII
Research Methodology

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) Collective use of closed and open questionnaire means -----
- 2) ----- is the main objective of fundamental research.
- 3) Observation is a ----- process.
- 4) Research design works as a light house for the -----.
- 5) Interview is the ----- source of research.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) बंदिस्त व मुक्त प्रश्नावलीचा एकत्रीत प्रयोग म्हणजे ----- होय.
- २) मौलिक संशोधनाचा प्रमुख उद्देश ----- हा असतो.
- ३) निरीक्षण ही एक ----- प्रक्रिया आहे.
- ४) संशोधन आराखडा हा ----- कर्त्याला एका दिपस्तंभासारखा असतो.
- ५) मुलाखत हा संशोधनाचा ----- स्त्रोत आहे.

B) Answer in sentence (attempt all)

05

- 1) What is mean by research?
- 2) Which is the first step in social science research?
- 3) What is Interview?
- 4) State the meaning of facts.
- 5) Which two group selection is needful in experimental research design?

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)
- १) संशोधन म्हणजे काय?
 - २) सामाजिकशास्त्र संशोधनाची पहिली पायरी कोणती?
 - ३) मुलाखत म्हणजे काय?
 - ४) तथ्याचा अर्थ सांगा.
 - ५) प्रयोगात्मक संशोधन आराखड्यात कोणते दोन गट निवडणे आवश्यक असते?

- Q.2 A) Explain the concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)
- 1) Sample selection
 - 2) Statement of problem
 - 3) Theory
 - 4) Frequency Distribution Graph
- 10

- अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)
- १) नमूना निवड
 - २) समस्या सूत्र
 - ३) सिद्धांत
 - ४) वारंवारिता वितरण आलेख

- B) Attempt in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)
- 1) Explain the concept of one dimensional diagram.
 - 2) State the merits of schedule.
 - 3) Write the limitations of personal documents.
 - 4) Explain the need of research design.
- 10

- ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)
- १) एकमितीय आकृतीची संकल्पना स्पष्ट करा.
 - २) अनुसूची तंत्राचे गुण सांगा.
 - ३) व्यक्तीगत कागदपत्राच्या मर्यादा लिहा.
 - ४) संशोधन आराखड्याची आवश्यकता स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is Questionnaire? State the merits and demerits of questionnaire.
- 2) What is mean by data collection? Explain the various sources of data collection

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) प्रश्नावली म्हणजे काय? प्रश्नावलीचे गुण-दोष सांगा.
- २) तथ्य संकलन म्हणजे काय? तथ्य संकलनाचे निरनिराळे स्त्रोत विशद करा.

OR

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1169
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics - XIII
Regional Economics

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) Indian agriculture depends on -----.
- 2) Dandekar Committee was appointed in ----- year.
- 3) Historical Nagpur Agreement established in ----- year.
- 4) In ----- year was completed 50 years for established of Maharashtra state.
- 5) Marathwada is ----- region.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) भारतीय शेती ----- वर अवलंबून आहे.
- २) दांडेकर समितीची नियुक्ती ----- वर्षी करण्यात आली.
- ३) ऐतिहासिक नागपूर करार ----- यावर्षी अस्तित्वात आला.
- ४) ----- या वर्षात महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीला ५० वर्षे पूर्ण झाले.
- ५) मराठवाडा हा ----- प्रदेश आहे.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) When did new economic policy adopted by India?
- 2) Which five year plan was related to industry?
- 3) When did 'Statutory Development Boards Established'?
- 4) What is meant by agricultural productivity?
- 5) What is meant by 'Backward Region'?

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)
- १) भारताने नवीन आर्थिक धोरणाचा स्विकार कधी केला?
 - २) कोणती पंचवार्षिक योजना उद्योगाशी संबंधित आहे?
 - ३) वैधानिक विकास मंडळांची स्थापना कधी करण्यात आली?
 - ४) कृषी उत्पादकता म्हणजे काय?
 - ५) मागासलेला प्रदेश म्हणजे काय?

- Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer) 10
- 1) Physical Infrastructure
 - 2) Regional Development
 - 3) Regional Economics
 - 4) Liberalization

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) भौतिक आधारभूत संरचना
- २) प्रादेशिक विकास
- ३) प्रादेशिक अर्थशास्त्र
- ४) उदारीकरण

- B) Write in short answer (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer) 10
- 1) Describe the different types of regions.
 - 2) Distinguish between national and regional objectives.
 - 3) Explain the importance of agriculture sector.
 - 4) Explain the need & benefits of liberalization.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) प्रदेशाचे विविध प्रकार विशद करा.
- २) राष्ट्रीय व प्रादेशिक उद्दीष्टांमधील भेद विशद करा.
- ३) कृषी क्षेत्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ४) उदारीकरणाची गरज आणि फायदे स्पष्ट करा.

Q.3 Write answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the regional policy of pre-1970 era.
- 2) Describe the importance of industrial sector in economic development of region.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) १९७० पूर्वीचे प्रादेशिक धोरण स्पष्ट करा.
- २) प्रदेशाच्या आर्थिक विकासातील औद्योगिक क्षेत्राचे महत्त्व विशद करा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1170
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics – XIV
Industrial Economics

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या व निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) According to Alfred Weber there are ----- main factors for location.
- 2) ----- is the object of public sector.
- 3) In ----- iron and steel industry started in Jamshedpur.
- 4) The ratio of capital is ----- in cottage industries.
- 5) The liability of shareholder in joint stock company is -----

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) आल्फ्रेड वेबरच्या मते स्थानियीकरणासाठी प्रामुख्याने ----- घटक आवश्यक आहेत.
- २) ----- हा हेतू सार्वजनिक क्षेत्राचा असतो.
- ३) ----- वर्षी लोह पोलाद उद्योगाची सुरुवात जमशेदपूर येथे झाली.
- ४) कुटीरोद्योगात भांडवलाचे प्रमाण ----- असते.
- ५) संयुक्त स्कंध प्रमंडळात भागधारकांची जबाबदारी ----- असते.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) State the meaning of Joint Stock Company.
- 2) What is merger?
- 3) Write two examples of tertiary sector.
- 4) When did Government declared New cotton textile policy?
- 5) Write the period of eleventh five year plan.

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)
- १) संयुक्त स्कंध प्रमंडळाचा अर्थ सांगा.
 - २) विलीनीकरण म्हणजे काय?
 - ३) तृतीय क्षेत्राचे दोन उदाहरणे लिहा.
 - ४) नवीन कापडविषयक धोरण सरकारने केव्हा जाहीर केले?
 - ५) अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी लिहा.

- Q.2 A) Explain the concept / terms / units / events (any two) 10
- 1) Industrial integration
 - 2) Multi-National Corporation
 - 3) Agro processing industries
 - 4) Private corporation sector

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) औद्योगिक संयोग
- २) बहुराष्ट्रीय कंपन्या
- ३) शेती प्रक्रिया उद्योग
- ४) खाजगी प्रमंडळ क्षेत्र

B) Attempt in short (any two)

- 1) Describe the rural industrialization
- 2) Write the importance of sugar industries.
- 3) Explain the need of industries in economic and social development?
- 4) State the problem of regional imbalance.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) ग्रामीण औद्योगिकरण विशद करा.
- २) साखर उद्योगाचे महत्त्व लिहा.
- ३) आर्थिक आणि सामाजिक विकासात उद्योगाची गरज स्पष्ट करा.
- ४) प्रादेशिक असंतुलनाच्या समस्या सांगा.

- Q.3 Answer in detail (any one) 20
(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the Sargent Florence's theory of industrial location.
- 2) Write the progress and problems of iron and steel industries.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान २०० शब्द मर्यादा)

- १) सार्जेंट फ्लॉरेन्स यांचा औद्योगिक स्थान निश्चितीच सिद्धांत स्पष्ट करा.
- २) लोह आणि पोलाद उद्योगाची प्रगती आणि समस्या लिहा.

OR

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- K-1170
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics - XIV
Foreign Trade and International Institutions

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black and blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) New Economic policy was started to ----- year in India.
- 2) IMF and World Bank was established ----- year.
- 3) ----- countries are members of SAARC.
- 4) Foreign Direct Investment are ----- types.
- 5) In ----- year was got symbolic sign to Rupee.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) भारतात नवीन आर्थिक सुरुवात सन ----- ला झाली.
- २) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी व जागतिक बँकेची स्थापना ----- वर्षी झाली.
- ३) ----- देश सार्कचे सदस्य आहेत.
- ४) परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूकीचे ----- प्रकार आहेत.
- ५) सन ----- यावर्षी रुपयाला प्रतिकात्मक चिन्ह प्राप्त झाले.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) What is meant by Foreign Direct Investment?
- 2) When was established GAAT?
- 3) Which report prepare in 2010 by World Bank?
- 4) How many types of Regional Trade Agreement?
- 5) When was started SAARC?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक म्हणजे काय?
- २) गॅटची स्थापना कधी झाली?
- ३) जागतिक बँकेने सन २०१० मध्ये कोणता अहवाल तयार केला?
- ४) प्रादेशिक व्यापार कराराचे किती प्रकार आहेत?
- ५) सार्कची सुरुवात कधी झाली?

Q.2

A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Foreign Trade
- 2) International Monetary Fund
- 3) Market Orientation of Trade
- 4) SAARC

10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) परकीय व्यापार
- २) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी
- ३) बाजाराधिष्ठीत व्यापार
- ४) सार्क

B) Attempt in shorts (any two)

(word limitation minimum 60 for each answers)

- 1) State the merits of multinational corporations.
- 2) Write the functions of World Trade Organization.
- 3) Explain the benefits of convertibility of Rupee
- 4) State the nature of export policy of India.

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) बहुराष्ट्रीय कंपन्याचे गुण सांगा.
- २) जागतिक व्यापार संघटनेची कार्ये लिहा.
- ३) रुपयाच्या परिवर्तनीयतेचे फायदे स्पष्ट करा.
- ४) भारताच्या निर्यात व्यापार धोरणाचे स्वरूप सांगा.

Q.3 Answer in details (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the gains of International Trade.
- 2) Describe the role of Multinational Corporation in India.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे स्पष्ट करा.
- २) भारतातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका विशद करा.

Total No. of Printed Pages:03

SUBJECT CODE NO:- K-1179
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV) Examination March/April 2019
Economics - VII (Compulsory)
(Public Finance)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- i. All questions are compulsory.
- ii. Use black and blue pen only
- iii. Use pencil for diagrams.
- iv. Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- i. सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- ii. फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii. आकृत्यांसाठी पेन्सिल चा वापर करावा.
- iv. कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A) Fill in the blanks (Attempt all)

05

- 1) When the Government Expenditure is equal to the Government Receipts it is called _____ budget.
- 2) Sales tax is a _____ tax.
- 3) Indian Government has accepted the 'Economics classification' of Public Expenditure from the year _____.
- 4) Period of financial year is _____.
- 5) Union Budget presents by _____ Government in India.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) जेव्हा सरकारी खर्च हा सरकारी प्राप्तीबरोबर असतो तेव्हा त्यास _____ अर्थसंकल्प असे म्हणतात.
- २) विक्री कर हा _____ आहे.
- ३) भारत सरकारने सार्वजनिक खर्चाचे 'आर्थिक वर्गीकरण' _____ या वर्षापासून स्विकारले.
- ४) आर्थिक वर्षाचा कालावधी _____ हा असतो.
- ५) भारतात केंद्रीय अर्थसंकल्प _____ सरकारकडून प्रस्तुत केला जातो.

- B) Answer in a sentence (Attempt all)
- 1) State the meaning of direct tax.
 - 2) What is meant by merit goods?
 - 3) What is meant by Indirect tax?
 - 4) What is meant by Public Expenditure?
 - 5) State the meaning of fiscal policy?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) प्रत्यक्ष कराचा अर्थ सांगा.
- २) गुणवत्ता वस्तू म्हणजे काय?
- ३) अप्रत्यक्ष कर म्हणजे काय?
- ४) सार्वजनिक खर्च म्हणजे काय?
- ५) राजकोषीय धोरणाचा अर्थ सांगा.

Q.2

A) Explain concept/ terms/ units/ events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Taxable capacity
- 2) Non-tax Revenue
- 3) Productive Expenditure
- 4) Deficit Budget.

अ) संकल्पना /संज्ञा /घटक /घटना स्पष्ट करा.(कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) करपात्र क्षमता
- २) करेतर महसूल
- ३) उत्पादक खर्च
- ४) तुटीचा अर्थसंकल्प

B) Attempt in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Explain the difference between Public goods and private goods.
- 2) Explain the merits and demerits of indirect taxes.
- 3) Explain the trends in Public Expenditure.
- 4) State the importance of Public debt.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) सार्वजनिक वस्तू व खाजगी वस्तू यातील फरक स्पष्ट करा.
- २) अप्रत्यक्ष कराचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
- ३) सार्वजनिक खर्चातील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
- ४) सार्वजनिक कर्जाचे महत्त्व सांगा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the various sources of Public Revenue.
- 2) What is meant by union budgets? State the types of union budgets.

सविस्तर उत्तर लिहा.(कोणतेही एक)

(प्रत्येकी उत्तरास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द)

- १) सार्वजनिक उत्पन्नाची विविध साधने स्पष्ट करा.
- २) केंद्रीय अर्थसंकल्प म्हणजे काय? ते सांगून प्रकार सांगा.

Total No. of Printed Pages:03

SUBJECT CODE NO:- K-1180
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV) Examination March/April 2019
Economics - VIII (Compulsory)
(Statistical Methods)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- i. All questions are compulsory.
- ii. Use black or blue pen only
- iii. Use pencil for diagrams.
- iv. Use of simple calculator is permitted.
- v. Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- i. सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- ii. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- iii. आकृत्यांसाठी पेन्सिल चा वापर करावा.
- iv. साध्या गणकयंत्राच्या वापरास परवानगी आहे.
- v. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks (attempt all)

05

- i) [coefficient of correlation] $\gamma \geq$ _____.
- ii) If $\sum X = 500$ and $\sum f = 10$, then mean = _____
- iii) The sum of the deviations of the item from the arithmetic mean is equal to _____.
- iv) The value of the observation which occurs most frequency in the series is called _____.
- v) Standard derivation (σ) = $\sqrt{\quad}$.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- i) (सहसंबंध गुणक) $\gamma \geq$ _____.
- ii) जर $\sum X = 500$ आणि $\sum f = 10$ असेल तर समांतर माध्य = _____
- iii) गणितीय माध्यमापासून घेतलेल्या पद मूल्यांच्या विचलनांची बेरीज _____ इतकी असते.
- iv) मालीकेतील ज्या अवलोकनाची वारंवारिता सर्वात जास्त असते त्या अवलोकनाच्या मूल्यास _____ म्हणतात.
- v) प्रमाप विचलन (σ) = $\sqrt{\quad}$.

B) Answer on a sentence (attempt all)

05

- Who gives important to the base year in the calculation of Index number?
- If $X: 3, 4, 3, 3, 5, 3, 1, 3$; then find the mode.
- If $y: 2, 3, 5, x, 7$ and $\sum y = 20$; then find the value of x .
- Write the formula of coefficient of variation.
- Define statistics as given by sir. R.A. Fisher.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य):

- निर्देशांकाच्या गणनात आधार वर्षाला कोण महत्त्व देतो?
- जर $X: 3, 4, 3, 3, 5, 3, 1, 3$ तर बहुलक काढा.
- जर $y: 2, 3, 5, x, 7$ आणि $\sum y = 20$; तर 'x' ची किंमत काढा.
- विचरण गुणकाचे सूत्र लिहा.
- सर आर.ए. फिशर यांनी केलेल्या संख्येची व्याख्या विशद करा.

Q.2

A) Explain concept/ terms/ units/ events (any two)

10

- Tabulation ;
- Range;
- Ideal Questionnaire;
- Calculate the mean from the following data.

Marks:	1	2	3	4	5-10	10-20	20-30	30-40
F:	2	4	6	3	5	7	13	10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- सारणीयन
- विस्तार
- आदर्श प्रश्नावली
- खालील माहितीवरून समांतर माध्य काढा.

गुण :	1	2	3	4	5-10	10-20	20-30	30-40
F:	2	4	6	3	5	7	13	10

B) Attempt in short (any two)

10

- Explain the various methods of data collection.
- State the types of correlation.
- Calculate the median from the following data. $x: 16, 20, 8, 10, 24, 12$
- The following are the price of shares of AB Company Ltd. from Monday to Saturday.

Day	Price (Rs)	Day	Price (Rs)
Monday	200	Thursday	160
Tuesday	210	Friday	220
Wednesday	208	Saturday	250

Calculate range and its coefficients.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- सामुग्री संग्रहणाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.
- सहसंबंधाचे प्रकार सांगा.
- खालील माहिती वारीन मध्यका काढा. $x: 16, 20, 8, 10, 24, 12$
- ए.बी. कंपनी मर्यादित चे सोमवार ते सहनीवर पर्यंतच्या भागाची (shares) किंमती खालील प्रमाणे दिले आहे.

दिवस	किंमत (रुपयात)	Day	किंमत (रुपयात)
सोमवार	200	गुरुवार	160
मंगळवार	210	शुक्रवार	220
बुधवार	208	शनिवार	250

विस्तार व त्याचे गुणांक काढा.

Q.3

Answer in detail (any one)

20

(word limitation minimum 200 for each answer)

- State the merits and demerits of mean deviation. Explain how standard deviation is superior than mean deviation.
- Calculate the value of coefficient of correlation from the following data:

X:	39	65	62	90	82	75	25	98	36	78
Y:	47	53	58	86	62	68	60	91	51	84

(use '60' as a assumed mean for the both series)

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान मर्यादा 200 शब्द)

- माध्य विचलनाचे गुण आणि दोष सांगा. प्रमाप विचलन हे माध्य विचलनापेक्षा कसे श्रेष्ठ आहे ते स्पष्ट करा.
- खालील माहितीवरून सहसंबंध गुणक मूल्य काढा:

X:	39	65	62	90	82	75	25	98	36	78
Y:	47	53	58	86	62	68	60	91	51	84

(दोन्ही मालिकेकरिता गृहित माध्य म्हणून '६०' चा वापर करा)

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1204
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics – XV
Indian Economic Thinker

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) ----- has stated the 'Drain Theory'.
- 2) The book 'Arthashashtra' is written by -----.
- 3) ----- has initiated 'Savinay Kayde Bhang Chalval' in 1940.
- 4) The 'first girls school in India' started by -----.
- 5) ----- has stated the concept of 'Sarvodaya'.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) ----- यांनी 'गळती सिद्धांत' मांडला.
- २) 'अर्थशास्त्र' हे पुस्तक ----- यांनी लिहिले.
- ३) ----- यांनी सन १९४० मध्ये 'सविनय कायदेभंग चळवळ' सुरु केली.
- ४) भारतातील मुलींची पहिली शाळा ----- यांनी सुरु केली.
- ५) ----- यांनी 'सर्वोदय' ही संकल्पना मांडली.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) Which topic D.R.Gadgil has chosen for M. Lit Degree?
- 2) In which year Dr. Amarty Sen awarded by 'Bharat Ratna'?
- 3) Who wrote the book 'Economic History of India'?
- 4) Who is called as the 'Father of Indian Nationalism'?
- 5) Who wrote the book 'Problem of Rupee'?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) डी.आर.गाडगीळ यांनी एम.लीट पदवीसाठी कोणत्या संशोधन विषयाची निवड केली?
- २) डॉ. अमर्त्य सेन यांना 'भारतरत्न' कोणत्या वर्षी प्रदान करण्यात आला?
- ३) 'भारताचा आर्थिक इतिहास' हे पुस्तक कोणी लिहिले?
- ४) 'भारतीय राष्ट्रवादाचे जनक' म्हणून कोणाला संबोधले जाते?
- ५) 'भारतीय रुपयाची समस्या' हे पुस्तक कोणी लिहिले?

Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two) 10

- (word limitation minimum 60 words for each answer)
- 1) Welfare state
 - 2) Problem of Rupee
 - 3) Sarvodaya
 - 4) State socialism

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) कल्याणकारी राज्य
- २) रुपयाची समस्या
- ३) सर्वोदय
- ४) राज्य समाजवाद

B) Attempt in short (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Explain the economic thoughts of Kautilya.
- 2) Discuss the economic thoughts of Amartya Sen.
- 3) State the economic ideas of R.C.Datta.
- 4) Explain the economic thoughts of Mahatma Gandhi.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) कौटिल्य यांचे आर्थिक विचार स्पष्ट करा.
- २) अमर्त्य सेन यांच्या आर्थिक विचारांची चर्चा करा.
- ३) आर.सी.दत्त यांचे आर्थिक विचार सांगा.
- ४) महात्मा गांधी यांचे आर्थिक विचार स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the economic policies of M.G.Ranade.
- 2) State briefly the economic through of Dr. B.R.Ambedkar.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) एम.जी.रानडे यांच्या आर्थिक धोरणांची चर्चा करा.
- २) डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांचे आर्थिक विचार सविस्तर सांगा.

OR

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1204
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics – XV
Economic Thoughts of Dr. B.R. Ambedkar and Mahatma Phule

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) Mahatma Phule was wrote 'Gulamgiri' in ----- year.
- 2) 'Bramhanache Kasab' book was wrote by -----.
- 3) According to Dr. B.R. Ambedkar ----- is a main national industry?
- 4) Dr. B.R. Ambedkar has started ----- newspaper in 1920.
- 5) Mahatma Phule wrote ----- book in 1883.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) महात्मा फुले यांनी 'गुलामगिरी' हे पुस्तक ----- साली लिहीले.
- २) 'ब्राम्हणांचे कसब' हे पुस्तक ----- यांनी लिहिले.
- ३) डॉ.बी.आर. आंबेडकरांच्या दृष्टीने ----- हा एक मुख्य राष्ट्रीय उद्योग होय.
- ४) डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांनी १९२० मध्ये ----- वर्तमानपत्र सुरु केले होते.
- ५) महात्मा फुले यांनी १८८३ साली ----- हा ग्रंथ लिहिला.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) Who stated the concept of state socialism?
- 2) In which period completed Damodar Vally Project?
- 3) Who stated the concept of land reforms
- 4) Who wrote Dinmitra book
- 5) Dr. B.R. Ambedkar has been awarded D.Sc degree due to ----- thesis.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) 'राज्य समाजवाद' संकल्पना कोणी मांडली?
- २) दामोदर खोरे प्रकल्प कोणत्या काळात पूर्ण झाला.
- ३) 'जमीन सुधारणा' संकल्पना कोणी मांडली.
- ४) 'दिनमित्र' हा ग्रंथ कोणी लिहिला.
- ५) डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांना डी.एससी ही पदवी कोणत्या प्रबंधामुळे मिळाली.

- Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 words for each answer) 10
- 1) State socialism
 - 2) Mahatma Phule's thoughts on Labour
 - 3) Indian Rupee Problem
 - 4) Mahatma Phule's Jalniti

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) राज्य समाजवाद
- २) महात्मा फुलेचे कामगारासंबंधीचे विचार
- ३) भारतीय रुपयाचा प्रश्न
- ४) महात्मा फुलेची जलनीती

- B) Attempt in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer) 10
- 1) Explain the economic thoughts of Dr. B.R.Ambedkar.
 - 2) Describe the thoughts of Mahatma Phule regarding money lenders.
 - 3) Explain the thoughts of Mahatma Phule on communism
 - 4) Explain the thoughts of Dr. B.R.Ambedkar on currency.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांचे आर्थिक विचार स्पष्ट करा.
- २) महात्मा फुलेचे सावकारांविषयीचे विचार विशद करा.
- ३) महात्मा फुलेचे साम्यवादावरील विचार स्पष्ट करा.
- ४) डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांचे चलनविषयक विचार स्पष्ट करा

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) As per thoughts of Mahatma Phule state the causes of poverty of farmers & suggest the remedies.
- 2) Describe the view of Dr. B.R.Ambedkar on economic planning and population.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान २०० शब्द मर्यादा)

- १) महात्मा फुले यांच्या मते शेतकऱ्यांच्या दारिद्र्याची कारणे सांगून उपाय सुचवा.
- २) डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांचे आर्थिक नियोजन आणि लोकसंख्या यावरील विचार विशद करा.

OR

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1204
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics - XV
Econometrics

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- 5) Use of simple calculator is permitted.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक, सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.
- ५) साध्या गणकयंत्राच्या वापरास परवानगी आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) $E(X_i u_i) = \text{-----}$
- 2) If $Y_i = \alpha + \beta X_i + u_i$ then Y_i is called the ----- variable.
- 3) Econometrics is subdivided into theoretical and ----- econometrics.
- 4) $E(u_i)^2 = \text{-----}$
- 5) The method of OLS is attributed to -----

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) $E(X_i u_i) = \text{-----}$
- २) जर $Y_i = \alpha + \beta X_i + u_i$ तर Y_i ला ----- चल म्हणून संबोधले जाते.
- ३) अर्थमितीचे पूर्वविभाजन हे सैधांतिक व ----- अर्थमितीमध्ये केले जाते.
- ४) $E(u_i)^2 = \text{-----}$
- ५) OLS पद्धतीचे श्रेय ----- यांना दिले जाते.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) Write the equation of the simple regression function.
- 2) What is the constant variable?

- 3) What does the disturbance term show?
- 4) What is linear function? (linear in variable)
- 5) Write down any two assumption of OLS method in short

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) साध्या पतिगमन फलनाचे समिकरण लिहा.
- २) स्थिर चल म्हणजे काय?
- ३) प्रमाद पद काय दर्शवितो?
- ४) रेषीय फलन म्हणजे काय? (चलातील एकरेषीयता)
- ५) OLS पद्धतीची कोणतेही दोन गृहिते थोडक्यात लिहा.

Q.2

A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 words for each answer)

10

- 1) Linearity in parameter
- 2) Standard error
- 3) Ordinary least square (OLS) method
- 4) Independent variable

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) मापदंडातील एकरेषीयता
- २) प्रमाप चूक
- ३) सामान्य न्यूनतम वर्ग पद्धती (OLS)
- ४) स्वतंत्र चल

B) Answer in short (any two)

10

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Describe the relationship between econometrics and statistics.
- 2) State the types of equation.
- 3) Justify an inclusion of disturbance term in econometric model

4) From the following given value:

$$N = 12, \sum X_i = 108; \sum Y_i = 756; \sum Y_i^2 = 894; \sum x_i y_i = 156$$

Derive the appropriate regression equation.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) अर्थमिती आणि सांख्यिकी यांच्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- २) समीकरणाचे प्रकार विशद करा.

- ३) अर्थमितीय प्रारुपात प्रमादपदाच्या समावेशाचे समर्थन करा.
 ४) खालील दिलेल्या आकडेवारीवरून योग्य ती प्रतिगमन समिकरण काढा.

$$N = 12, \sum X_i = 108; \sum Y_i = 756; \sum Y_i^2 = 894; \sum x_i y_i = 156$$

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

1) State the Gauss-Markov theorem.

2) Estimate the consumption function from the following information.

Income (in thousands)	10	20	30	40	50
Consumption expenditure (in thousands)	5	10	15	20	30

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

१) गॉस -मार्कोव सिद्धांत स्पष्ट करा.

२) खालील माहितीच्या आधारे अंदाजीत उपभोग फलन काढा

उत्पन्न (हजारात)	10	20	30	40	50
उपभोग खर्च (हजारात)	5	10	15	20	30

OR

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1204
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI) Examination March/April 2019
Economics - XV
Economy of Maharashtra

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

- 1) Economy of Maharashtra is -----
- 2) The East-West length of Maharashtra state is ----- k.m.
- 3) ----- is migration process.
- 4) ----- means not fulfillment of basic needs.
- 5) According to senses of 2011 Maharashtra's population was -----.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था ----- आहे.
- २) महाराष्ट्राची पूर्व-पश्चिम लांबी ----- किलोमीटर आहे.
- ३) ----- प्रक्रिया ही स्थलांतराची प्रक्रिया होय.
- ४) ----- म्हणजे माणसाला मुलभूत गरजाही भागविता न येणे.
- ५) २०११ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्राची एकूण लोकसंख्या ----- कोटी इतकी होती.

B) Answer in a sentence (attempt all)

- 1) What is meant by contract farming?
- 2) What is economic development?
- 3) What is meant by secondary sector?
- 4) What is population policy?
- 5) What is meant by unemployment?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) करार शेती म्हणजे काय?
- २) आर्थिक विकास म्हणजे काय?
- ३) व्दितीयक क्षेत्र म्हणजे काय?
- ४) लोकसंख्या धोरण म्हणजे काय?
- ५) बेकारी म्हणजे काय?

Q.2 A) Explain concepts / terms / units / events (any two) 10

- (word limitation minimum 60 for each answer)
- 1) Natural Resources
 - 2) Human Development
 - 3) Urbanization
 - 4) Employment

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) नैसर्गिक साधनसंपत्ती
- २) मानव विकास
- ३) नागरीकरण
- ४) रोजगार

B) Write answer in short (any two) 10

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Explain the types of transport?
- 2) Discuss the causes of increase in the population of Maharashtra?
- 3) Write the causes of migration?
- 4) Describe the meaning of co-operation?

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) वाहतूकीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- २) महाराष्ट्राच्या लोकसंख्या वाढीच्या कारणांची चर्चा करा.
- ३) स्थलांतराची कारणे लिहा.
- ४) सहकाराचा अर्थ विशद करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is meant by Green Revolution? Discuss the factors of Green Revolution.
- 2) What is meant by poverty? State the causes of poverty.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरासाठी किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) हरितक्रांती म्हणजे काय? हरितक्रांतीस जबाबदार घटकांची चर्चा करा.
- २) दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्याची कारणे सांगा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1343
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-I) Examination March/April 2019
Economics - I (Compulsory)
(Micro Economics)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Use black or blue pen only.
 - 3) Use pencil for diagram.
 - 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
 - ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर अपेक्षित आहे.
 - ४) कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) The slope of supply curve is -----.
- 2) ----- is known as father of economics.
- 3) Revealed preference theory of demand is propounded by -----.
- 4) The ordinal utility approach was propounded by -----.
- 5) Giffen's paradox is concerned with ----- goods.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) पुरवठा वक्राचा उतार ----- असतो.
- २) ----- यांना अर्थशास्त्राचा जनक म्हणून ओळखले जाते.
- ३) मागणीचा अभिव्यक्ती पसंती सिद्धांत ----- यांनी मांडला.
- ४) उपयोगितेचा क्रमवाचक दृष्टीकोन ----- यांनी मांडला.
- ५) गिफेनचा विरोधाभास ----- वस्तूशी संबंधित आहे.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) Who has propounded the concept of elasticity of demand?
- 2) What type of relationship is there between price and demand?
- 3) How the demand of consumer is there for necessary goods?
- 4) Write the meaning of micro economics.
- 5) Who has stated wealth related definition of economics?

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)
- १) मागणीच्या लवचिकतेची संकल्पना कोणी मांडली?
 - २) किंमत व मागणी यामध्ये कशा प्रकारचा संबंध असतो?
 - ३) जीवनावश्यक वस्तुंसाठी उपभोक्त्यांची मागणी कशी असते?
 - ४) सूक्ष्म अर्थशास्त्राचा अर्थ लिहा.
 - ५) संपत्तीशी संबंधित अर्थशास्त्राची व्याख्या कोणी मांडली?

Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 10

- 1) Demand function.
- 2) Diminishing marginal utility
- 3) Price effect
- 4) General equilibrium

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) मागणी फलन
- २) घटती सीमांत उपयोगिता
- ३) किंमत परिणाम
- ४) सर्वसाधारण संतुलन

B) Attempt in short (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 10

- 1) Write the limitations of micro economics?
- 2) Explain the concept of social welfare function
- 3) Explain the concept of consumer's surplus.
- 4) Explain the importance of equilibrium.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या मर्यादा लिहा.
- २) सामाजिक कल्याण फलनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ३) उपभोक्त्याची संतोषाधिक्याची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ४) संतुलनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is meant by demand? Explain the law of demand in detail.
- 2) What is utility? Critically explain the ordinal utility approach.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) मागणी म्हणजे काय? मागणी नियम सविस्तर स्पष्ट करा.
- २) उपयोगिता म्हणजे काय? क्रमदर्शी उपयोगिता दृष्टिकोनाचे टिकात्मक परिक्षण करा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1344
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-I) Examination March/April 2019
Economics - II (Compulsory)
(Indian Economy)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर अपेक्षित आहे.
- ४) कोणतेही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) India's geographical area is ----- Lakh hectors.
- 2) In the year 1971 Dr. Dandekar and Ruth published the book entitled -----.
- 3) The second five year plan period is -----.
- 4) Total land area of the world, India has its ----- % land area.
- 5) Economic development is depends on availability of -----.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) भारताचे भौगोलिक क्षेत्रफळ ----- लाख हेक्टर आहे.
- २) डॉ.दांडेकर आणि रथ यांनी १९७१ साली ----- ग्रंथ प्रकाशित केला.
- ३) ----- हा दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी होता.
- ४) जगातील एकूण जमिनीपैकी भारताकडे ----- % जमीन आहे.
- ५) आर्थिक विकास हा उपलब्ध ----- अवलंबून असतो.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) Write the types of economies on the basis of income?
- 2) What is meant by forest?
- 3) Write the meaning of per capita income?
- 4) What is meant by economic planning?
- 5) Write the meaning of relative poverty?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) जागतिक अर्थव्यवस्थांचे उत्पन्नानुसार पडणारे प्रकार सांगा.
- २) वनक्षेत्र म्हणजे काय?
- ३) दरडोई उत्पन्नाचा अर्थ सांगा.
- ४) आर्थिक नियोजन म्हणजे काय?
- ५) सापेक्ष दारिद्र्य म्हणजे काय?

Q.2

A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Human Development Index (HDI)
- 2) Death Rate
- 3) Poverty
- 4) Basis Infrastructure

10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) मानव विकास निर्देशांक (HDI)
- २) मृत्युदर
- ३) दारिद्र्य
- ४) पायाभूत संरचना

B) Attempt in short (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Take the review of increasing Indian population?
- 2) Write the causes of poverty in India?
- 3) Importance of Human Development Index?
- 4) Explain the objectives of economics planning.

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) भारतातील लोकसंख्या वाढीचा आढावा घ्या?
- २) भारतातील दारिद्र्याचे कारणे लिहा?
- ३) मानव विकास निर्देशांकाचे महत्व.
- ४) आर्थिक नीयोजनाचे उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is meant by Human Resource? Explain the role of Human Resources in economics development?
- 2) Write the definition of unemployment? Explain in detail the various types of unemployment?

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) मानव संसाधन म्हणजे काय? आर्थिक विकासात मानवी संसाधनाची भूमिका स्पष्ट करा.
- २) बेकारीची व्याख्या लिहा. बेकारीचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1351
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem -V) Examination March/April 2019
Economics - IX
International Economics (Compulsory)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) ----- introduced the comparative advantage theory.
- 2) ----- as an engine of economic development.
- 3) $Terms\ of\ trade = \frac{total\ value\ of\ import}{-----} \times 100$
- 4) WTO established in the year of -----
- 5) Interstate trade called is -----

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) ----- यांनी तुलनात्मक लाभाचा सिद्धांत मांडला.
- २) ----- हे आर्थिक विकासाचे इंजिन आहे.
- ३) व्यापाराच्या अटी = $\frac{आयातीचे\ एकूण\ मूल्य}{-----} \times १००$
- ४) WTO ची स्थापना ----- साली झाली.
- ५) आंतर राज्यात होणाऱ्या व्यापाराला ----- म्हणतात.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) Who introduced the modern theory of International Trade?
- 2) What is meant by development imports?
- 3) What is meant by protection effect?
- 4) State the meaning of capital account?
- 5) Write the meaning of Internal Trade?

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)
- १) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा आधुनिक सिद्धांत कोणी मांडला?
 - २) विकासात्मक आयात म्हणजे काय?
 - ३) संरक्षण परिणाम म्हणजे काय?
 - ४) भांडवली खात्याचा अर्थ सांगा?
 - ५) अंतर्गत व्यापाराचा अर्थ लिहा?

- Q.2 A) Explain concept / terms / events (any two)
(word limit 60 per answer)
- 1) Unfavourable terms of trade
 - 2) International trade
 - 3) Devaluation
 - 4) Import quota
- 10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) प्रतिकूल व्यापार अटी
- २) आंतरराष्ट्रीय व्यापार
- ३) अवमुल्यन
- ४) आयात कोटा

- B) Attempt in short (any two)
(word limit 60 per answer)
- 1) State the types of tariff.
 - 2) Write the merits of devaluation.
 - 3) Explain in short the theory of absolute advantage theory.
 - 4) State the types of terms of trade?

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) प्रशुल्काचे प्रकार सांगा?
- २) अवमुल्यनाचे गुण लिहा?
- ३) निरपेक्ष लाभाचा सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ४) व्यापार अटीचे प्रकार सांगा?

Q.3 Answer in detail (any one)
(word limit 200 per answer)

- 1) Explain the Heckscher –Ohlin theory of international trade.
- 2) State the effects of Tariff.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) हेक्शर -ओहलीनचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत स्पष्ट करा?
- २) प्रशुल्काचे परिणाम सांगा?

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- K-1352
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem -V) Examination March/April 2019
Economics - X
Agricultural Economics (Compulsory)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) Dr. M.S. Swaminathan has distinguished himself in ----- fields.
- 2) $Agricultural\ productivity = \frac{\text{-----}}{\text{agricultural inputs}}$
- 3) ----- percentage of population dependent on agriculture.
- 4) Swarnajayanti gram swarojgar yojna was started in ----- year.
- 5) Public distribution system was started in India ----- year.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) एम.एस.स्वामीनाथन हे ----- क्षेत्राशी निगडीत आहे.
- २) कृषी उत्पादकता = $\frac{\text{-----}}{\text{कृषी अदाने}}$
- ३) ----- % लोकसंख्या कृषीवर अवलंबून आहे.
- ४) स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजना भारतात ----- मध्ये सुरु झाली.
- ५) भारतात सार्वजनिक वितरण प्रणाली ----- वर्षी सुरु झाली.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) What is meant by cropping pattern?
- 2) In which year India started planning?
- 3) Which year India started crop insurance scheme?
- 4) Which year India implement the minimum wages Act?
- 5) Who decided the agriculture minimum support price for crops.

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) पीक पद्धती म्हणजे काय?
- २) भारतात नियोजनाला कोणत्या वर्षी सुरुवात झाली?
- ३) भारतात पीक विमा योजना कोणत्या वर्षी सुरु झाली?
- ४) भारतात किमान वेतन कायदा केव्हा अमलात आला?
- ५) भारतात कृषी आधारभूत किंमत कोण ठरवते?

Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two) 10

- 1) Green revolution
- 2) Sustainable agriculture
- 3) Seasonal unemployment
- 4) Agricultural productivity

अ) संज्ञा / संकल्पना / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) हरितक्रांती
- २) शाश्वत शेती
- ३) हंगामी बेकारी
- ४) कृषी उत्पादकता

B) Attempt in short (any two) 10

- 1) State the importance of agricultural finance.
- 2) State the importance of land utility.
- 3) Explain the types of contract farming.
- 4) State the merits of green revolution.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) कृषी वित्तपुरवठ्याचे महत्व सांगा.
- २) भूमी उपयोगाचे महत्व सांगा.
- ३) करार शेतीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ४) हरित क्रांतीचे फायदे सांगा.

Q.3 Answer in detail (any one) 20

- 1) Explain the role of agriculture in Economic development.
- 2) State the causes of low productivity of Indian agricultural.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

- १) आर्थिक विकासातील कृषी क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.
- २) भारतातील शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे सांगा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1384
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem -V) Examination March/April 2019
Economics – XI
History of Economic Thought

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

1. All questions are compulsory.
2. Use blue or black pen only.
3. Use pencil for diagram
4. Use of any signs attracting attentions is prohibited.

१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा .
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 a) Fill in the blanks (attempt all) 05

- 1) ----- has written entitled 'England's Treasure by foreign Trade'.
- 2) The famous book entitled 'Wealth of nation' has written by -----.
- 3) The Liquidity preference theory is propounded by -----.
- 4) ----- Relations between profit and wages.
- 5) 'Economic of Industry ' book has written by ----- in the year 1879.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) ----- यांनी 'England's Treasure by foreign Trade' हा ग्रंथ लिहिला.
- २) 'राष्ट्राची संपत्ती हा प्रसिद्ध ग्रंथ ----- यांनी लिहिला.
- ३) व्याजाबाबतचा रोकड प्राधान्य सिद्धांत ----- यांनी लिहिला आहे.
- ४) नफा व वेतन यामध्ये ----- संबंध असतो.
- ५) ----- यांनी "Economic of Industry" हा ग्रंथ १८७९ मध्ये लिहिला.

b) Answer in a sentences (attempt all)

- 1) State the definition of natural order.
- 2) State the definition of Rent.
- 3) Who has propounded the concept of 'Circulation of wealth'?
- 4) What is mean by speculative motive ?
- 5) Who has written the book 'The poor Law'?

05

ब)एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. नैसर्गिक व्यवस्थाची व्याख्या सांगा.
२. खंडाची व्याख्या सांगा.
३. संपत्तीचे संचलन ही संकल्पना कोणी मांडली?
४. सट्टेबाजीचा हेतू म्हणजे काय?
५. 'The poor Law' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?

Q.2 a) Explain concepts/ terms /units/ events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Representative firm
- 2) Social classes – physiocracy
- 3) Internal and external economics
- 4) Liquidity trap

10

अ) संकल्पना / संज्ञा /घटक /घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६०शब्द)

- १) प्रातिनिधिक उद्योगसंस्था
- २) सामाजिक वर्ग – निसर्गवाद
- ३) अंतर्गत व बाह्य बचती
- ४) रोधता सापळा

b) Attempt answer in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) State the main characteristics of mercantilism.
- 2) Explain the Distribution thoughts of Marshall.
- 3) Explain the Role of fiscal policy of keynesin's
- 4) Explain the Marx's theory of value.

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६०शब्द)

- १) व्यापारवादाची प्रमुख वैशिष्ट्ये सांगा.
- २) मार्शलचा विभाजन विषयक विचार स्पष्ट करा.
- ३) केन्सचा राजकोषीय धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा.
- ४) मार्क्सचा मुल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is physiocracy? Explain the physiocratic natural order.
- 2) Explain the Ricardian theory of Economic Development.

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) निसर्गवाद म्हणजे काय? निसर्ग वादाची नैसर्गिक व्यवस्था स्पष्ट करा.
- २) रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

OR

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1384
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem -V) Examination March/April 2019
Economics - XI
Labour Economics

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

1. All questions are compulsory.
2. Use blue and black pen only.
3. Use pencil for diagram
4. Use of any signs attracting attentions is prohibited.

१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
२. फक्त निळ्या आणि काळ्या पेनचाच वापर करावा .
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1

a) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) ---- Act has passed in India in the year 1881.
- 2) Indian labour education institution has been established in the year -----.
- 3) ----- was chairman of labour review committee established by government of India in the year 1975.
- 4) Central labour education board was established in the year -----.
- 5) Twelfth five year plan period is -----.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) भारतात १८८१ ला ----- कायदा पास झाला.
- २) भारतीय श्रम शिक्षण संस्था ----- वर्षी स्थापन करण्यात आली .
- ३) भारत सरकारने १९७५ मध्ये 'श्रम समालोचन समिती '----- यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन केली.
- ४) केंद्रीय श्रमिक शिक्षण मंडळाची स्थापना ----- साली केली .
- ५) बाराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कालखंड ---- हा आहे.

- b) Answer in one sentences each (attempt all)
- 1) Labour afforded the reward is called .
 - 2) In which five year plan was given first preference for Industrial sector.
 - 3) What is meant by unemployment.
 - 4) In which year Employment Guarantee scheme has started by Maharashtra Government.
 - 5) Which act has an introduced for child labour protection in India?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. श्रमाला देण्यात येणारा मोबदला या नावाने ओळखला जाते.
२. औद्योगिक क्षेत्रास प्रथम प्राधान्य कोणत्या पंचवार्षिक योजनेत देण्यात आले.
३. बेकारी म्हणजे काय ?
४. महाराष्ट्र सरकारने रोजगार हमी योजना कोणत्या वर्षी सुरु केली.
५. भारतात बाल मजूर संरक्षणासाठी कोणता कायदा करण्यात आला.

Q.2

a) Explain concepts/ terms /units/ events (any two)

10

- 1) Living wages
- 2) Rural labour
- 3) Subsistence wage fund
- 4) Industrial disputes

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) निर्वाह वेतन
- २) ग्रामीण श्रमिक
- ३) उपजिविका वेतन निधी
- ४) औद्योगिक कलह

b) Answer in short (any two)

10

- 1) Write the wage determine factors.
- 2) State the measures to reduce unemployment .
- 3) Write the Government's role in settlement of Industrial disputes .
- 4) State the determine factors of demand for labour.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

१. वेतन निश्चित करणारे घटक लिहा.
२. बेकारी कमी करण्याचे उपाय सांगा.
३. औद्योगिक संघर्ष कमी करण्यातील सरकारची भूमिका लिहा.
४. श्रमाची मागणी ठरवणारे घटक लिहा.

Q.3 Answer in detail (any one)

- 1) Write the modern wage Theory .
- 2) Explain the Government labour policy after 1991.

20

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

- १) वेतनाचा आधुनिक सिद्धांत लिहा.
- २) १९९१ नंतरचे शासनाचे श्रमिक धोरण स्पष्ट करा.

OR

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1384
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem -V) Examination March/April 2019
Economics - XI
Mathematical Economics

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use blue and black pen only.
- 3) Use pencil for diagram
- 4) Use of any signs attracting attentions is prohibited.
- 5) Use of simple calculator is permitted.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
- २) फक्त निळ्या आणि काळ्या पेनचाच वापर करावा .
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.
- ५) साध्या गणक यंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

Q.1

a) Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) Indifference curves can never ----- to each other.
- 2) The first order derivative of the function $y = 2x^2 + 4x + 4$ is -----
- 3) $\frac{\text{Percentage change in quantity demanded } Q}{\text{percentage change in the price } y}$ -----
- 4) Null Matrix is denoted by the symbol-----
- 5) Demand and supply functions are used for the determination of -----

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) समवृत्ती वक्र परस्परांना कधीही ----- नाहीत
- २) $y = 2x^2 + 4x + 4$ या फलनाचा प्रथम क्रमांचा विकलन ----- आहे.
- ३) $\frac{Q \text{ वस्तूच्या मागणीतील शेकडा बदल}}{y \text{ वस्तूच्या किमतीतील शेकडा बदल}} = \text{-----}$
- ४) शून्य सारणी ----- या चिन्हाने दर्शविली जाते.
- ५) मागणी फलन आणि पुरवठा फलन ही ----- करीता वापरली जातात.

b) Answer in a sentences (attempt all)

05

- 1) State the subtraction rule of derivative .
- 2) Write the first order condition for maximization.
- 3) What is meant by row matrix ?
- 4) Who was developed “cardinal Utility Approach”?
- 5) Find the marginal revenue for the revenue function $R=30x - 2x^3$

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. विकलजचा वजाबाकी चा नियम सांगा.
२. महत्तमीकरणाची आवश्यक अट लिहा.
३. ओळ सारणी म्हणजे काय?
४. “क्रमवाचक उपयोगिता विश्लेषण” कोणी विकसित केले?
५. $R=30x - 2x^3$ या प्राप्ती फलनाची सीमान्त प्राप्ती शोधा.

Q.2

a) Explain concepts/ terms /units/ events (any two)

10

- 1) Market equilibrium
- 2) Utility function
- 3) Find the distance between two points

Where $A = (8, 5)$ and $B (6, 2)$

- 4) Prove that $A \times B \neq B \times A$ where

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 3 & 2 \\ 5 & 1 & -2 \end{bmatrix} \text{ and } B = \begin{bmatrix} 3 & -2 & 2 \\ 4 & 3 & 1 \end{bmatrix}$$

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) बाजारपेठेचे संतुलन
- २) उपयोगिता फलन
- ३) दोन बिंदू मधील अंतर शोधा जेथे

$A = (8, 5)$ and $B (6, 2)$

- ४) सिद्ध करा की , $A \times B \neq B \times A$ जेथे

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 3 & 2 \\ 5 & 1 & -2 \end{bmatrix} \text{ आणि } B = \begin{bmatrix} 3 & -2 & 2 \\ 4 & 3 & 1 \end{bmatrix}$$

b) Attempt in short (any two)

10

- 1) State the types of elasticity of demand .
- 2) Explain the relation between Total Utility and marginal utility.
- 3) Given the Revenue function
 $R = 30 + 15q - 17q^2$ calculate marginal and Average Revenue function
- 4) Given the Demand function and supply functions as $D= 9p +20$ and $S= 11p +14$ find out the price and output level of the market .

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

१. मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार सांगा .
२. एकूण उपयोगिता व सिमान्त उपयोगिता यामधील संबंध स्पष्ट करा .
३. प्राप्ती फलन $R = 30 + 15q - 17q^2$ दिलेले असताना सिमान्त प्राप्ती फलन व सरासरी प्राप्ती फलन शोधा.
४. मागणी फलन व पुरवठा फलन $D = 9p + 20$ आणि $S = 11p + 14$ दिलेले असताना बाजारपेठेची संतुलित उत्पादन पातळी व किंमत शोधा.

Q.3 Answer in detail (any one)

20

- 1) Solve the following equations by using Cramer's Rule.

$$5x + 3y = 65$$

$$2y - Z = 11$$

$$3x + 4Z = 57$$

- 2) Find out the partial derivatives of the following functions.

i) $U = 3x^2y + 4xy + 4xy^2$

ii) $U = -4x^3y^2 + 12x^2y + 4xy^3$

iii) $U = -3x^4 + 4x^3y^3 + 12x^2y^3 + 14xy$

iv) $U = 12x^3y^2 - 14x^2y^3 + 6xy^2 + 10xy$

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

- १) खालील समीकरणे क्रमरच्या नियमाप्रमाणे सोडवा.

$$5x + 3y = 65$$

$$2y - Z = 11$$

$$3x + 4Z = 57$$

- २) खालील फलनाचे अंशिक विकलन शोधा

i) $U = 3x^2y + 4xy + 4xy^2$

ii) $U = -4x^3y^2 + 12x^2y + 4xy^3$

iii) $U = -3x^4 + 4x^3y^3 + 12x^2y^3 + 14xy$

iv) $U = 12x^3y^2 - 14x^2y^3 + 6xy^2 + 10xy$

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1161
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-II) Examination March/April 2019
Economics - III (Compulsory)
(Price Theory)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) ----- theory known as average cost price theory.
- 2) According to Herold Hotelling the price of social goods and service determine on the basis of ----- principle.
- 3) Selling cost is important in ----- market
- 4) In short run as the production increase variable cost also -----.
- 5) There are ----- sellers in duopoly market.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) ----- सिद्धांत सरासरी मूल्य-व्यय सिद्धांत म्हणून ओळखला जातो.
- २) हेरॉल्ड हॉटेलिंग च्या मते सार्वजनिक उपयुक्ततेच्या वस्तु व सेवांच्या किंमती ----- तत्वाच्या आधारे ठरविण्यात याव्यात.
- ३) ----- या बाजारपेठेस विक्री व्ययाला महत्व असते.
- ४) अल्प काळात उत्पादन वाढ झाल्यात बदलत्या व्ययात ----- होते.
- ५) व्दयाधिकारात ----- विक्रेते असतात.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) In which book Recardo stated Rent theory?
- 2) What is mean by production?
- 3) What is mean by production cost?
- 4) Who has stated loanable funds theory of interest?

5) Which cost is decreases as production increases in short run?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) रिकार्डो यांनी "खंड सिद्धांत" कोणत्या ग्रंथात मांडला?
- २) उत्पादन म्हणजे काय?
- ३) उत्पादन खर्च म्हणजे काय?
- ४) व्याजाचा कर्जाऊ रकमेचा सिद्धांत कोणी मांडला?
- ५) अल्पकाळात कोणता खर्च उत्पादन वाढीबरोबर घटत जातो?

Q.2

A) Explain concept / terms / units / events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Innovation
- 2) Interest
- 3) Price discrimination
- 4) Marginal cost

10

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) नवप्रवर्तन
- २) व्याज
- ३) मुल्य भेद
- ४) सीमांत खर्च

B) Attempt in short (any two)

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Explain the liquidity preference theory of interest.
- 2) State the limitations of opportunity cost.
- 3) Describe the features of perfect competition.
- 4) State the reasons for increasing returns to scale in production.

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) व्याजाचा रोखता अभिलाषा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- २) वैकल्पिक खर्चाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- ३) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये विषद करा.
- ४) वाढते उत्पादन फल प्रत्ययास येण्याची कारणे सांगा.

- Q.3 Answer in detail (any one)
(word limitation minimum 200 for each answer)
- 1) Explain the modern theory of wages.
 - 2) What is oligopoly? State its characteristics.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) वेतनाचा आधुनिक सिद्धांत स्पष्ट करा?
- २) अल्पाधिकार म्हणजे काय? अल्पाधिकाराची वैशिष्ट्ये सांगा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- K-1162
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-II) Examination March/April 2019
Economics - IV (Compulsory)
(Money Banking & Finance)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A) Fill in the blanks. (attempt all)

05

- 1) ----- is central bank of India.
- 2) In ----- year Bombay stock market was established.
- 3) SEBI's head office is in ----- city.
- 4) In ----- year RBI was Nationalized.
- 5) In ----- year Agricultural Refinance and development corporation was established.

अ) रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- १) ----- हि भारताची मध्यवर्ती बँक आहे.
- २) मुंबई रोखे बाजाराची स्थापना ----- वर्षी झाली.
- ३) सेबीचे मुख्य कार्यालय ----- शहरात आहे.
- ४) ----- यावर्षी रिजर्व्ह बँक ऑफ इंडीयाचे राष्ट्रीयीकरण झाले.
- ५) शेती पुनर्वित्त व विकास महामंडळाची स्थापना ----- साली झाली.

B) Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) What is meant by token coins?
- 2) Which bank is promoted to Rural Development in India?
- 3) What is full form of ATM?
- 4) What is meant by SLR?
- 5) What is meant by repo rate?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) गौन नाणी म्हणजे काय?
- २) भारतातील ग्रामीण विकासाला कोणती बँक प्रेरीत करते.
- ३) ATM चे पूर्ण रूप लिहा.
- ४) एस.एल.आर म्हणजे काय?
- ५) रेपो रेट म्हणजे काय?

Q.2 A) Explain concept / terms / units / events (any two) 10

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Greshm's law
- 2) Regional Rural banks
- 3) Money measures
- 4) Capital market

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) ग्रेसेमचा नियम सांगा
- २) प्रादेशिक ग्रामीण बँक
- ३) मौद्रिक साधने
- ४) भांडवल बाजार

B) Attempt in short (any two) 10

- 1) Commodity money
- 2) Open market operation
- 3) Principle of profit profitability
- 4) Objectives of monetary policy

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक उत्तरास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- १) वस्तु मुद्रा
- २) खुल्या बाजारात रोख्यांची खरेदी-विक्री
- ३) लाभ प्रदत्तेचे तत्व
- ४) मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्टे

Q.3 Answer in detail (any one)

- 1) What is meant by capital market? Explain the functions of capital market?
- 2) Explain the qualitative and quantitative measures of credit control.

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

- १) भांडवल बाजार म्हणजे काय? भांडवल बाजाराची कार्ये लिहा.
- २) पतनियंत्रणाची गुणात्मक व संख्यात्मक साधने लिहा.

Total No. of Printed Pages:03

SUBJECT CODE NO:- K-1361
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III) Examination March/April 2019
Economics - V (Compulsory)
(Macro Economics)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

1. All questions are compulsory.
2. Use black or blue pen only.
3. Use pencil for diagram.
4. Use of any signs attracting attention is prohibited.

१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A) Fill in the blanks. (attempt all) 05

- 1) Psychological low of consumption is stated by_____.
- 2) _____this equation is stated by fisher.
- 3) Every supply creates its own _____.
- 4) _____ = $\frac{\text{Total National Income}}{\text{Total Population}}$
- 5) Disguised unemployment found _____sector.

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) उपभोगाचा मानसशास्त्रीय नियम _____यांनी मांडला.
- २) _____हे समीकरण फिशर यांनी मांडले.
- ३) प्रत्येक पुरावठा आपली _____निर्माण करतो.
- ४) _____ = $\frac{\text{एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न}}{\text{एकूण लोकसंख्या}}$
- ५) छुपी बेकारी _____या क्षेत्रात आढळते.

B) Answer in a sentence (attempt all)

- 1) What is the 'National Income'?
- 2) Who has propounded 'Quantity Theory of money'?
- 3) What is meant by value of money?
- 4) What is the 'Macro Economics'?
- 5) State the formula of Marginal propensity to consume.

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)
- १) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय?
 - २) मुद्रा- परिमाण सिद्धांत कोणी मांडला?
 - ३) पैशाचे मुल्य म्हणजे काय?
 - ४) स्थूल अर्थशास्त्र म्हणजे काय?
 - ५) सिमांत उपभोग प्रवृत्तीचे समीकरण लिहा.

Q.2 A) Explain concepts / terms/ units events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

10

- 1) Consumption function
- 2) Average propensity to consume
- 3) Trade cycle
- 4) National Income

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) उपभोग फलन
- २) सरासरी उपभोग प्रवृत्ती
- ३) व्यापार चक्र
- ४) राष्ट्रीय उत्पन्न

B) Attempt in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

10

- 1) Write the Nature of macro economics
- 2) Explain the output method of National Income accounting.
- 3) Explain the difficulties of Index number
- 4) Measures to raise propensity to consume

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

१. स्थूल अर्थशास्त्राचे स्वरूप लिहा.
२. राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याचे उत्पादन पद्धती स्पष्ट करा.
३. निर्देशांक तयार करण्यातील अडचणी स्पष्ट करा.
४. उपभोग प्रवृत्तीत वाढ करण्याचे उपाय सांगा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the Fisher's quantity Theory of money.
- 2) Explain the Keynesian theory of employment.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

१. फिशरचा मुद्रा - परिमाण सिध्दांत स्पष्ट करा.
२. केन्स यांचा रोजगार विषयक सिध्दांत स्पष्ट करा.

Total No. of Printed Pages:03

SUBJECT CODE NO:- K-1362
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III) Examination March/April 2019
Economics - VI (Compulsory)
(Economics of Development)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

N.B

Please check whether you have got the right question paper.

1. All questions are compulsory.
2. Use black or blue pen only.
3. Use pencil for diagram.
4. Use of any signs attracting attention is prohibited.

१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A) Fill in the blanks. (attempt all) 05

- 1) _____ established the theory of population.
- 2) "The Wealth of Nations" was written by _____.
- 3) Laisser Faire Policy was established by _____.
- 4) "The Principles of Political Economy" was written by _____.
- 5) _____ developed the theory of surplus value.

अ) रिक्तस्थानां जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) लोकसंख्याचा सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
- २) 'राष्ट्राची संपत्ती' हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला.
- ३) निर्हस्तपक्षेपाचे धोरण _____ यांनी मांडले.
- ४) 'राजकीय अर्थव्यवस्थेची तत्वे' हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला.
- ५) अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत _____ यांनी मांडला.

B) Answer in a sentence (attempt all)

- 1) What is mean by per capita income?
- 2) Define Human Development Index?
- 3) Who established the big – push theory?
- 4) Who developed the theory of social change?
- 5) What do you mean by sustainable development?

- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)
- १) दरडोई उत्पन्न म्हणजे काय?
 - २) मानव विकास निर्देशांकाचा अर्थ सांगा.
 - ३) जोराचा धक्का सिद्धांत कोणी मांडला?
 - ४) सामाजिक बदलाचा सिद्धांत कोणी मांडला?
 - ५) चिरंतन विकास म्हणजे काय?

Q.2 A) Explain concepts / terms/ units events (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer) 10

- 1) Economic development
- 2) Capital output ratio;
- 3) Surplus Value.
- 4) Balanced Development

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) आर्थिक विकास
- २) भांडवल उत्पादन गुणोत्तर
- ३) अतिरिक्त मूल्य
- ४) संतुलित विकास

B) Attempt in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer) 10

- 1) State the characteristics of under developed economy.
- 2) Explain the merits of labour intensive production technique.
- 3) Explain the complementary role of agriculture in Economic Development.
- 4) Explain the innovation theory of Schumpeter.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- १) अल्पविकसित अर्थ व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- २) श्रम प्रधान तंत्राचे गुण स्पष्ट करा.
- ३) आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.
- ४) शुंपीटर यांचा नवप्रवर्तक सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

(Word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Define economic development and state the indices of it.
- 2) Explain Ragnar Nurkse's theory of economic development.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

१. आर्थिक विकासाचा अर्थ सांगून आर्थिक विकासाचे निर्देशांक स्पष्ट करा.
२. रॅग्नर नर्कस यांचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.